

Sygn. akt V CSK 641/13

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku K. L.
przy uczestnictwie T. L.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestnika postępowania na rzecz
wnioskodawczyni kwotę 1.800,- (jeden tysiąc osiemset) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania T. L. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 4 lipca 2013 r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 marca 2013 r. w przedmiocie podziału majątku wspólnego poprzez ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi ponadto w miejsce prawa najmu lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. [...] ekspektatywa nabycia własności tego lokalu jako odrębnego prawa własności z udziałem w częściach wspólnych budynku i prawie do gruntu, wierzytelności na oznaczonych rachunkach bankowych oraz dokonanie podziału tych składników, oddalił apelację wnioskodawczynie K. L. w pozostałym zakresie – w części zawierającej rozstrzygnięcie reformatoryjne.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających jego realizację. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w danej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły.

Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy

w danym przypadku wskazane przyczyny są spełnione. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie, oceny zasadności podstaw skargi.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca powołał jako przyczynę istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności poczynienia przez Sąd drugiej instancji nowych ustaleń faktycznych, odmiennych od poprzednich ustaleń, i to wyłącznie na podstawie dowodów przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji, odmiennie ocenionych oraz sanowania braków postępowania dowodowego przez zastosowanie domniemania faktycznego. Ponadto wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na to, że zaskarżone postanowienie w sposób ewidentny narusza przepisy prawa materialnego, w konsekwencji czego doszło do nieprawidłowego ustalenia składu majątku wspólnego uczestników postępowania.

W ocenie Sądu Najwyższego powyższe przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanej do rozpoznania. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury oparcie wniosku na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Wymaga ona uzasadnienia z powołaniem się na argumenty prawne odrębne od merytorycznej motywacji skargi, przy czym zasadność powinna być widoczna już na pierwszy rzut oka, bez szczegółowego badania powołanych w niej zagadnień (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2010 r., IV CSK 148/10, niepubl.). Skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawrzeć wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się oczywistość naruszenia prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08,

nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Z kolei odwołanie się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Uzasadnienie wniosku w tym zakresie powinno nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto zawierać odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że w obecnym modelu postępowania apelacyjnego sąd drugiej instancji jest zarówno sądem faktu jak i prawa. Zgodnie przyjmuje się, że z kognicji tej wynika dopuszczalność dokonania odmiennych ustaleń faktycznych, bez przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego bądź poprzez stosowanie domniemań (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2000 r., IV CSK 1788/00, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2012 r., I CSK 606/11, nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2013 r., IV CSK 565/12, nie publ.). Skarżący nie wskazał przyczyn wskazujących, dlaczego należałoby od tego stanowiska odstąpić. Oznacza to, że przyczyna polegająca na wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego nie znajduje potwierdzenia.

Nie można ponadto uznać, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Po pierwsze skarżący wprost zmierza do wzruszenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy jest związany jako podstawą subsumcji (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Po drugie

koincydencja czasowa pomiędzy datą prawomocnego rozwiązania związku małżeńskiego stron (7 grudnia 2006 r.) a datą nabycia przez uczestnika prawa własności spornego lokalu, zajmowanego przez strony na podstawie umowy najmu od dnia 21 lipca 1989 r. (19 grudnia 2006 r.), niezbędność wcześniejszego dokonania szeregu czynności przygotowawczych zmierzających do wyodrębnienia i oszacowania lokalu, uzyskania zgody właściciela nieruchomości uzasadniała przyjęcie, że celowo opóźniono zawarcie umowy, a w dacie ustania wspólności ustawowej istniała ukształtowana ekspektatywa nabycia tego prawa do majątku wspólnego. Nie znajduje zatem wsparcia w stanie faktycznym i prawnym sprawy zarzut dowolności ustaleń i ocen sądu drugiej instancji w tym zakresie, a w następstwie oczywistej wadliwości rozstrzygnięcia wymagającej przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Rozstrzygnięcie o zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego, wobec sprzeczności interesów uczestników, jest oparte na art. 520 § 3 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 7 pkt 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. 2013 r., poz. 461).